

СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА

УДК 378.22:376-056.36]:005.336.2(045)

DOI [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-5\(359\)-74-80](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-5(359)-74-80)

Капустіна Олена Ігорівна,

доктор філософії,

викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради,

м. Харків, Україна.

lenaik1996@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-8859-7435>

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ-ОЛІГОФРЕНОПЕДАГОГІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

На сучасному етапі розвитку нашої держави система освіти характеризується змінами та трансформаціями. Утвердження ідей гуманізму та рівності супроводжується удосконаленням нормативно-правової бази, пошуком нових підходів у підготовці фахівців педагогічної галузі, здатних діяти на засадах взаєморозуміння та партнерства. Тому актуальною постає проблема розвитку компетентності фахівців, діяльність яких передбачає роботу з дітьми з особливими освітніми потребами, у тому числі з порушеннями інтелектуального розвитку. Сьогодні, на жаль, посилюється тенденція щодо поширення нових варіантів поєднання порушень на тлі або в сукупності з інтелектуальними порушеннями, значним збільшенням кількості дітей із цими порушеннями в закладах як спеціальної, так і інклюзивної освіти (Шевченко, 2020, с. 36).

З огляду на зазначене виникає потреба у компетентних фахівцях, що мають належний рівень знань та умінь корекційно-розвивальної роботи, здатних розв'язувати комплексні завдання у сфері спеціальної та інклюзивної освіти. Тому розвиток фахової компетентності магістрів-олігофренопедагогів у системі професійної підготовки має передбачати всебічний розвиток особистості; сприяти оволодінню теоретичними, організаційно-методичними знаннями, специфічними навичками, необхідними для здійснення діагностичної, консультативної, корекційної діяльності; орієнтувати на засвоєння етико-деонтологічних принципів. Розуміння сутності цього феномена визначається основними підходами до його дослідження: системним, синергетичним, компетентнісним, діяльнісним, особистісно зорієнтованим, культурологічним, інтегративним, деонтологічним, інклюзивним. Підґрунтям вимог до особистості магістра-олігофренопедагога є вищевказані підходи, де особливе значення має інтегративний.

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить, що проблемі обґрунтування підходів у системі професійної підготовки фахівців педагогічної галузі приділяється достатньо уваги (О. Березнюк, А. Коломоєць, В. Кухаренко, С. Лісова, І. Малишевської, А. Харківська, О. Цюняк, І. Чистякової та інші). Різні підходи до визначення понять «підхід», «методологічний підхід» висвітлено у працях С. Гусаревої, Н. Курлянд, А. Прокопенко, І. Сердюка, І. Соколової, А. Фрицюк та інших. Інтегративний підхід як методологічна основа засвоєння змісту освіти розглянуто у працях О. Антонової, О. Вознюк, Н. Гузій, О. Дубасенюк, І. Козловської, Ю. Костюшко, Б. Ларіонової, О. Лоюк, Н. Степанченко та інших. Результати дослідження інтегративного підходу у спеціальній та інклюзивній освіті висвітлені у працях Я. Баранець, Л. Кашуби, С. Іноземцевої, І. Середи, О. Мартинчук, Д. Супрун та інших.

Метою статті є обґрунтування інтегративного підходу у дослідженні розвитку фахової компетентності магістрів-олігофренопедагогів у системі професійної підготовки. У науковій розвідці було використано теоретичні методи дослідження – системний і порівняльний аналіз науково-педагогічної літератури для з'ясування стану розробленості зазначеної проблеми.

На думку І. Соколової (Соколова, 2014, с. 24-25), наукові підходи є базисом для об'єднання принципів, методів, позицій у гносеологічну цілісність, що розширює область дослідження, шляхом залучення широкої фактологічної бази. Основними функціями у реалізації завдань дослідження учена визнає гносеологічну (розробка знань про вищу освіту і освітні процеси, що відповідає критеріям науковості), оцінювальну (упроваджується шляхом зіставлення проблем вищої освіти, що постулюються в кожному з підходів), функціонально-технологічну (розробка і застосування сукупності методів, прийомів, засобів пізнання об'єктів, які забезпечують об'єктивність інформації, неупередженість в оцінках явищ і процесів тощо).

На думку А. Фрицюк, методологічні підходи «є тією призмою, через яку здійснюється відбір і структурування загальнотеоретичних ідей, які складають концептуальну основу системи підготовки майбутніх фахівців до безперервного професійного саморозвитку» (Фрицюк, 2017).

Погоджуємося з І. Костіною в тому, що реалізація сучасних методологічних підходів сприяє встановленню загальних педагогічних закономірностей як основи наукового пошуку, визначення світоглядних позицій (філософських, наукознавчих, біологічних, психологічних ідей педагогічного дослідження та їхнього впливу на отримані результати й висновки) (Костікова, 2008).

Отже, методологічний підхід будемо розглядати як підґрунтя досліджуваного явища або процесу, що поєднує у собі філософські, теоретичні та методологічні знання.

Доцільність об'єднання різних підходів до реалізації змісту освіти обґрунтовує інтегративний підхід.

Інтеграція знань, що ґрунтується на закономірностях дидактичної інтегративності, суттєво підвищує якість навчання і спричиняє позитивні зрушення у параметрах, які характеризують загальноосвітню та професійну підготовку, за умови впливу на ці параметри виділених варіативних чинників інтеграції (Козловська, 2012, с. 35).

Таким чином, інтеграцію в освіті треба розуміти як процес, спрямований на поєднання різних елементів, шляхів задля формування цілісної системи уявлень про світ, певні явища та властивості. Цей процес є важливою умовою розвитку сучасного освітнього процесу, де взаємодіють різні складники. Тому застосування інтегративного підходу забезпечить функціонування різних ідей та поглядів.

О. Вознюк та О. Дубасенюк (Вознюк, Дубасенюк, 2009, с. 21) обґрунтовують актуальність використання інтегративного підходу тим, що у його змісті обґрунтовується нові освітні цілі та забезпечується глибинний їх аналіз, а також залучаються різні наукові напрями. На думку учених, реалізація даного методологічного підходу сприятиме збагаченню психолого-педагогічних досліджень розвитку особистості, які здійснюються на основі концепцій психолого-педагогічних, природничих та філософських наук, спираючись на інтегративну педагогічну парадигму.

На думку Н. Гузій (Гузій, 2017), ключова ідея інтегративного підходу полягає в тому, що зміни у світі чинять безпосередній вплив на значення педагога у сучасному суспільстві, змінюючи особистісні детермінанти, де особливого значення набувають якості педагога-фахівця. Ці зміни безпосередньо впливають на розвиток психолого-педагогічних наук, спрямовуючи їх на поєднання двох напрямів – особистісного та професійного

Розглядаючи інтегративний підхід в освіті, Ю. Костюшко (Костюшко, 2013) також зазначає, що упровадження даного методологічного підходу веде до інтеграції змісту освіти, коли відбувається логічне об'єднання його складників в одне ціле. До функцій інтеграції учений від-

носить освітню, виховну, розвивальну, психологічну, методологічну, організаційну. До форм – предметно-образну, понятійну, світоглядну, діяльнісну, концептуальну тощо.

Н. Степанченко (Степанченко, 2017, с. 56-57) наголошує, що під час упровадження інтегративного підходу у професійну підготовку та розвиток особистості передбачається глибинний аналіз закономірностей і механізмів цілісного формування здобувача освіти як фахівця та громадянина. Перспективу реалізації інтегративного підходу дослідниця пов'язує із глибинним аналізом особистості, що має передбачати поєднання всіх цілей розвитку фахівця.

Отже, упровадження інтегративного підходу спрямовує на здобуття позитивного результату в навчанні, підвищення якості освіти. Крім того, застосування інтегративного підходу у педагогічній галузі дозволить вивчити окремі аспекти освітнього процесу та розглянути його як єдине ціле, отримати високий результат у пізнанні світу. У професійній освіті реалізація засад даного методологічного підходу забезпечується шляхом інтеграції різних знань, використання інтегрованого методичного забезпечення, єдності теорії та практики. Інтеграція віддалених галузей знань із більш близькими супроводжується підвищенням рівня освіченості та формуванням умінь, необхідних для здійснення фахової діяльності, що якнайкраще сприятиме розвитку фахової компетентності.

Беззаперечною є думка А. Харківської: «Завдання педагога вищої школи полягає в озброєнні майбутніх фахівців методологічними основами професійної діяльності, оволодінні ними навичками системного мислення інноваційного спрямування, засвоєнні не тільки певної системи знань, а й формуванні необхідних практичних умінь і навичок» (Харківська, 2009, с. 404).

Отже, реалізація інтегративного підходу сприятиме розвитку ряду компетентностей фахівців на основі поєднання теоретичних знань та практичних навичок, що дозволить удосконалити зміст освіти. О. Лесик та А. Лавніков (Лавніков, Лесик, 2020) зазначають, що реалізація засад інтегративного підходу забезпечує комплексне трактування змісту професійної освіти, оскільки об'єднує різноманітні знання, уміння, навички, якості та властивості, що необхідні як для виконання професійних обов'язків, так і в життєвій діяльності, тим самим забезпечуючи цілісний розвиток особистості, вдосконалення здібностей та набутого потенціалу.

Розглянемо особливості впровадження інтегративного підходу у спеціальній та інклюзивній освіті і його значення для розвитку фахової компетентності магістра-олігофренопедагога в системі професійної підготовки.

На думку О. Мартинчук (Мартинчук, 2019, с. 119), застосування інтегративного підходу у фаховій підготовці майбутніх фахівців зі спеціальної освіти дозволить вивчити процеси навчання, виховання і розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які поєднують різноманітні концепції та відображають різні аспекти досліджуваного феномена і реалізують різні підходи до підготовки фахівців зі спеціальної освіти (за нозологічним – підготовка педагогів до роботи з дітьми певної нозології, за універсальним – до роботи з різними освітніми потребами).

Застосування вищевказаного підходу сприятиме зосередженню на різних аспектах підготовки, що безпосередньо впливатиме на розвиток фахової компетентності магістра-олігофренопедагога. Урахування результатів теоретичних і практичних досліджень дасть можливість більш глибинно дослідити процес розвитку фахової компетентності магістра-олігофренопедагога в системі професійної підготовки, а поєднання нозологічного й універсального підходу – сформувати компетентного фахівця, здатного розв'язувати як специфічні, так і загальні завдання з використання психологічних, педагогічних, медичних, анатомио-фізіологічних та інших знань.

На значущості інтегративного підходу наголошує Д. Супрун (Супрун, 2018, с. 123). Вчена звертає увагу на те, що інтегративний підхід виступає одним із складників теоретичних положень, що дає можливість подолати суперечності між принципом єдності знань та їх розрізненням на фундаментальні і спеціальні, між збільшенням обсягу та обмеженістю навчального

часу; між єдиним спрямуванням фахової підготовки, що уможлиблює формування системи транс- та міждисциплінарних знань, умінь і навичок (основа фахової компетентності) та різними напрямками наукових знань з фахових предметів.

Отже, використання цього методологічного підходу для розвитку фахової компетентності магістра-олігофренопедагога в системі професійної підготовки дозволить систематизувати знання, сформулювати загальні уміння, ознайомити з досвідом науковців різних галузей та його впливом на розвиток олігофренопедагогіки, а також надати уявлення про конкретні методи, прийоми, сучасні технології у роботі з дітьми, підлітками та дорослими з порушеннями інтелектуального розвитку.

Поява нових ідей, концепцій щодо освіти та виховання осіб з особливими освітніми потребами є джерелом розвитку фахової компетентності магістра-олігофренопедагога в системі професійної підготовки, оскільки для спеціального педагога важливо орієнтуватись у нових освітніх технологіях та вмінні впроваджувати їх, мати специфічні уміння для їх реалізації. Однак фахівцю галузі спеціальної освіти необхідно також володіти фундаментальними знаннями з педагогіки, психології, спеціальної педагогіки, анатомії та фізіології. Використання інтегративного підходу дасть можливість вирішити це питання, оскільки його реалізація дозволить поєднати традиційні погляди з інноваціями, загальні теоретичні положення зі спеціальними. Крім того, його застосування сприятиме формуванню уявлень щодо роботи з особами з різними особливими освітніми потребами, що є важливим у сучасному інклюзивному просторі.

Отже, реалізація засад інтегративного підходу забезпечить узагальнення і систематизацію загальних і предметних знань, підвищення пізнавальної активності здобувачів освіти, досягнення поставленої мети. Інтегративний підхід – напрям, що дозволяє отримати найбільш повне уявлення про педагогічні явища та закономірності, здійснити комплексне вирішення поставлених завдань. Тому розвиток фахової компетентності магістрів-олігофренопедагогів необхідно досліджувати із застосуванням обґрунтованих теоретико-методологічних підходів, що забезпечать глибинне вивчення даного феномена. Упровадження інтегративного підходу дасть можливість аргументувати доцільність об'єднання різних ідей щодо реалізації змісту освіти, застосування яких сприятиме становленню компетентного фахівця, здатного надавати психолого-педагогічну підтримку, генерувати нові ідеї, діяти у сучасних умовах та прагнути до самовдосконалення. Перспективою подальших досліджень вважаємо обґрунтування спеціальних підходів до розвитку фахової компетентності магістрів-олігофренопедагогів у системі професійної підготовки.

Список використаної літератури

1. Вознюк О. В., Дубасенюк О. А. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
2. Козловська І. Теоретико-методологічні основи інтеграції знань у навчальному процесі: основи дидактичної інтегративності. *Молодь і ринок*. 2012. № 11. С. 31–35.
3. Костікова І. І. Сучасні методологічні підходи професійної підготовки вчителя засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2008. № 8. С. 79–83.
4. Костюшко Ю. Педагогічна інтеграція та її розвиток Б. Суходольським. *Українська полілогіка. Педагогічні дослідження*. 2013. Вип. 10. С. 195–202.
5. Лавніков О. А., Лесик А. С. Інтегративний підхід у системі вищої освіти: поняття і особливості. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2020. № 1 (19). С. 195–199. DOI: <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2020-1-19-23>.
6. Мартинчук О. В. Теорія та практика підготовки фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі : дис... д-ра пед. наук : 13.00.03 /

Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Київ, 2019. 614 с.

7. Соколова І. Наукові підходи до проведення компаративних досліджень в освіті. *Освітнологія*. 2014. № 3. 23–29.

8. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2017. 629 с.

9. Супрун Д. М. Модернізація змісту професійної підготовки психологів в галузі спеціальної освіти : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 492 с.

10. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти : монографія / керівн. авт. кол. Н. В. Гузій ; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 516 с.

11. Фрицюк В. А. Методологічні підходи до вивчення проблеми професійного саморозвитку майбутнього фахівця. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2017. № 6. С. 160–167.

12. Харківська А. А. Сучасна модульна освіта та рейтинговий підхід до оцінювання професійної компетентності студентів ВНЗ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / голов. ред. Т. І. Суценок та ін. Запоріжжя, 2009. Вип. 5 (58). С. 404–409.

13. Шевченко Ю. Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями в сучасному освітньому просторі. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2020. № 3 (96). С. 36–46.

References

1. Vozniuk, O. V., & Dubaseniuk, O. A. (2009). Tsilovi oriientyry rozvytku osobystosti u systemi osvity: intehratyvnyi pidkhid [Target orientations of personality development in the education system: an integrative approach]. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].

2. Kozlovskaya, I. (2012). Teoretyko-metodolohichni osnovy intehratsii znan u navchalnomu protsesi: osnovy dydaktychnoi intehrolohii [Theoretical and methodological foundations of the integration of knowledge in the educational process: the basis of didactic integrology]. *Molod i rynek – Youth and the market*, 11, 31–35 [in Ukrainian].

3. Kostikova, I. I. (2008). Suchasni metodolohichni pidkhody profesiinoy pidhotovky vchytelia zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Modern methodological approaches of professional training of teachers by means of information and communication technologies]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu – Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports*, 8, 79–83 [in Ukrainian].

4. Kostiushko, Yu. (2013). Pedahohichna intehratsiia ta yii rozvytok B. Sukhodolskym [Pedagogical integration and its development by B. Suhodolsky]. *Ukrainska polonistyka. Pedahohichni doslidzhennia – Ukrainian Polonistics. Pedagogical studies*, 10, 195–202 [in Ukrainian].

5. Lavnikov, O. A., & Lesyk, A. S. (2020). Intehratyvnyi pidkhid u systemi vyshchoi osvity: poniattia i osoblyvosti [Integrative approach in the system of higher education: concepts and features]. *Visnyk universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriya «Pedahohika i psykholohiia». Pedahohichni nauky – Bulletin of Alfred Nobel University. Series «Pedagogy and Psychology». Pedagogical sciences*, 1 (19), 195–199. DOI: <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2020-1-19-23> [in Ukrainian].

6. Martynchuk, O. V. (2019). Teoriia ta praktyka pidhotovky fakhivtsiv zi spetsialnoi osvity do profesiinoy diialnosti v inkluzyvnomu osvitnomu seredovyshchi [Theory and practice of training specialists in special education for professional activities in an inclusive educational environment]. *Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

7. Sokolova, I. (2014). Naukovi pidkhody do provedennia komparatyvnykh doslidzhen v osviti [Scientific approaches to conducting comparative studies in education]. *Osvitlohiiia – Education*, 3, 23–29 [in Ukrainian].

8. Stepanchenko, N. I. (2017). Systema profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoho vykhovannia u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [System of professional training of future teachers of physical education in higher educational institutions]. *Doctor's thesis*. Vinnytsia [in Ukrainian].

9. Suprun, D. M. (2018). Modernizatsiia zmistu profesiinoi pidhotovky psykholohiv v haluzi spetsialnoi osvity [Modernization of the content of professional training of psychologists in the field of special education]. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].

10. Teoriia i metodyka profesiino-pedahohichnoi pidhotovky osvitiianskykh kadrov: akmeolohichni aspekty [Theory and methods of professional and pedagogical training of educational personnel: acmeological aspects]. (2018). Ed. N. V. Huzii. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].

11. Frytsiuk, V. A. (2017). Metodolohichni pidkhody do vyvchennia problemy profesiinoho samorozvytku maibutnoho fakhivtsia [Methodological approaches to the problem of professional self-development of the future specialist]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytut – Bulletin of the Vinnytsia Polytechnic Institute*, 6, 160–167 [in Ukrainian].

12. Kharkivska, A. A. (2009). Suchasna modulna osvita ta reitynhovyi pidkhid do otsiniuvannia profesiinoi kompetentnosti studentiv VNZ [Modern modular education and the rating approach to evaluating the professional competence of university students]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 5 (58), 404–409 [in Ukrainian].

13. Shevchenko, Yu. (2020). Osoblyvosti rozvytku ditei z intelektualnymy porushenniamy v suchasnomu osvitnomu prostori [Features of the development of children with intellectual disabilities in the modern educational space]. *Osoblyva dytyna: navchannia i vykhovannia – A special child: education and upbringing*, 3 (96), 36–46 [in Ukrainian].

Капустіна О. І. Інтегративний підхід до розвитку фахової компетентності магістрів-олігофренопедагогів у системі професійної підготовки

У статті актуалізується проблема розвитку компетентності магістрів-олігофренопедагогів, діяльність яких передбачає роботу з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку. На жаль, сьогодні збільшується кількість дітей з такими порушеннями в закладах спеціальної та інклюзивної освіти, а тому виникає потреба у фахівцях, здатних здійснювати корекційно-розвивальну роботу на засадах гуманізму, рівності та партнерства. Розуміння сутності даного явища зумовлюється обґрунтованими підходами до його дослідження, де особлива роль належить інтегративному. За результатами аналізу довідкової та науково-педагогічної літератури уточнено поняття «підхід», «методологічний підхід». У статті підсумовано, що категорію «методологічний підхід» слід розуміти як підґрунтя досліджуваного явища або процесу, яке поєднує у собі філософські, теоретичні та методологічні знання. Наголошено, що поєднання різних підходів до реалізації змісту освіти обґрунтовує інтегративний підхід. Узагальнено різні погляди до питання інтеграції в освіті. Зроблено висновок: інтеграція в освіті спрямована на поєднання різних елементів, шляхів з метою формування цілісної системи уявлень про світ, певні явища та властивості. Реалізація інтегративного підходу сприятиме існуванню та взаємодії різних думок та ідей. У статті також зазначено, що у професійній освіті впровадження даного методологічного підходу здійснюється за допомогою інтеграції різних знань, використання інтегрованого методичного забезпечення, єдності теорії та практики. Проаналізовано особливості його використання у спеціальній та інклюзивній освіті, а також роль у дослідженні розвитку фахової компетентності магістра-олігофренопедагога в системі професійної підготовки. Встановлено, що застосування інтегративного підходу сприятиме вирішенню як предметних, так і загальних завдань на основі психологічних, педагогічних, медичних, анатомо-фізіологічних та інших знань і сприятиме становленню компетентного фахівця, здатного надавати психолого-педагогічну підтримку, генерувати нові ідеї, прагнути до самовдосконалення.

Ключові слова: підхід, інтеграція, інтегративний підхід, фахова компетентність, магістр-олігофренопедагог.

Kapustina O. An integrative approach to the development of professional competence of masters-oligophrenopedagogues in the professional training system

The article updates the problem of developing the competence of masters-oligophrenopedagogues, whose activities involve working with children with intellectual disabilities. Unfortunately, today the number of children with such disorders in special and inclusive education institutions is increasing, and therefore there is a need for specialists capable of carrying out corrective and developmental work based on the principles of humanism, equality and partnership. Understanding the essence of this phenomenon is determined by well-founded approaches to its research, where a special role belongs to the integrative one. According to the results of the analysis of the reference and scientific and pedagogical literature, the concepts of «approach» and «methodological approach» were clarified. The article concludes that the category «methodological approach» should be understood as the basis of the investigated phenomenon or process, which combines philosophical, theoretical and methodological knowledge. It is emphasized that the combination of different approaches to the implementation of the content of education justifies the integrative approach. Various views on the issue of integration in education are summarized. It was concluded that integration in education is aimed at combining various elements and ways with the aim of forming a coherent system of ideas about the world, certain phenomena and properties. The implementation of an integrative approach will promote the existence and interaction of different opinions and ideas. The article also states that in professional education, the implementation of this methodological approach is carried out with the help of the integration of various knowledge, the use of integrated methodological support, the unity of theory and practice. The features of its use in special and inclusive education are analyzed, as well as its role in the study of the development of the professional competence of the master oligophrenopedagogue in the professional training system. It has been established that the use of an integrative approach will contribute to the solution of both subject and general tasks based on psychological, pedagogical, medical, anatomical-physiological and other knowledge, and will contribute to the formation of a competent specialist capable of providing psychological and pedagogical support, generating new ideas, striving for self-improvement

Key words: approach, integration, integrative approach, professional competence, master's degree in oligophrenopedagogy.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Стаття надійшла до редакції 27.11.2023 р.

Прийнято до друку 22.12.2023 р.